

ACC. NR. M. 10558: 1-8.

Landskap: Småland Upptecknat av: Fabian Karlsson
Härad: Konga Adress: Boaryd, Väckelsång
Socken: Väckelsång Berättat av:
Uppteckningsår: 1947 Född år 1894 i Boaryd

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Prestaver.

s. 1-4

Lw F. 60.

Jordbrukets binärningar.

s. 5-7.

" 61.

Att "gå med stjärnan".

s. 8.

N. M. 193.

Skriv endast på denna sida!

Prestaver.

Bruket med prestaver vid begravningar är något alldeles nytt i Häckelsjö socken. Det förekom alla första gången vid kyrkoherde C. G. V. Pringells begravning år 1925. Då anskaffade församlingen dessa tvänne punda stavar, som äro klädda med svart tyg och med florbeklädnad upptill. Dessa prestaver har sedan kommit till användning vid förnämde begravningar. Någon gång har det hänt, när likbil från Växjö anlätat, denna också medfört prestaver, som liknat socknens egna.

De två som burit prestaverna, har alltid varit ansedda personer bland begravningssjukarna. Hvaran placeras alltid i Häckelsjö på en bår utanför kyrko-

ACC. NR M. 10558:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9.

gårdsporten. Frammanför kistan ställa
sig de presterande och närmast
bakom kistan de närmaste anköriga
till den avlidne. Sedan ställer man
sig allt efter släktskapen längre
och längre bort, så att de som ej alls
äro släkt eller nära qvarnar bli allra
sist. — I samma ordning färdas
skjutarna i begravningstidet —
När så kisten är inne och klockorna
ringa lyfta männen på sina hattar
vid klockklangens och kvinnornas an-
tingen niga eller boga. Och så lyfta
de presterande sina stavar, kistan
lyftes av bären av sex båkare och
processionen låg under klockring-
ningen in i kyrkan. Från orgeln
ljuder sorgmarsch och kistan stilles

på katapalken framme i koret.
Begravningsgästarna taga plats i de
främre bänkkarna, men de prestaveran-
de ställa sig en på vardera sidan
som kistan under jordfästningen.
Kransar och blommor runt omkring
kistan. Efter jordfästningen vid
utläst till graven ordnar man
sig liksom vid ingången i kyrkan.

I äldre tid, inasa prestaver
kommitté i bruk, hade man alltid
vid förnämmande begravningar "före-
gångare" framför kistan. Dessa två
föregångare voro alltid ansedda per-
soner eller förnäma begravningsgäster.
Det skulle vara hedersamt att få
vara föregångare. Denna sed med
föregångare vid begravning är säkerligen

ACC. N:R M. 10558:4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ursprungligen. Kistan stod likvorn
nu på baren vid kyrkogårdsporten.
Oven kistan hade tagts de vita hand-
kläderna, som användes på båda i
och vid neddränkningen av kistan
i graven. När klockorna ringde. Kom-
mo prästen och klockaren ur kyrkan
och "mötte liket". Vid framkomsten
lill kistan blottade sina huvuden,
så gjorde också föregångarna och de
övriga männen, och klockaren tog
upp psalmen "Jag går mot döden
vard jag går". Han "sjöng upp liket",
som man kallade det, och man låg-
de under sången upp till graven
Under tiden ringde klockorna.
och sedan förrättades jordfäst-
ningen.

4.

Jordbrukets binärningar.

Väckelsångs socken är en gammal jordbruksbygd, där den jordbrukande befolkningen haft nog av jordbrukets och husdjurens skötsel. Bonderna har ej fått mycket tid över att ägna sig åt binärningar. Jordbruket har fått föda sina utövare i dessa bygder, så några hantverk vid sidan om har ej förekommit.

Men länge tillbaka i tiden, på 1700-talet och kanske i början av 1800-talet, innan mossjorden börjat odlas och sjösvänkning skett som gav mera odlad jord, kanske det har varit annorlunda.

Idolning tycks ha förekommit, ty varit man går i skogarna träffar

man på gamla kolbottnar och
Låmningor efter Kolgruhtens spisel.
Men när man kölat här i skogarna,
det vet ingen numera.

När det var järnbruksrörelse vid
Orenö i Pödes Randsjö socken fisk-
ades malen i sjöarna Nyden och
Fiskestadsjön i Håckelsjö socken.

Innan järnvägarnas tillkomst
hade en del bönder en liten br-
närning vid sidan om jordbruket.
Man körd som "färbönnä".

Från Halmstad och städerna nere
i Blekinge, mest från Karlskrona,
körd man handelsvaror till affärs-
män i Hålsjö stad. På bortresan
kunde man ha vinklass med sig.
Från sådana "färbönnä" berättas

många historier om bataljer vid
gästgivargårdar och "pusteställen"
mellan smålänningar och bleking-
ar. De kunde aldrig draga över-
ens, ofta blev det slagsmål,
därför brukade de småländska
färebömmarna färdas i stora säll-
skap på sådana resor.
Det var mest småbönder som gav
sig av på dessa resor, men även
från något större gårdar kunde
man sända i väg en skjuts.
Flörde ej bonden själv, så fick
drängen eller korporen göra
färden i stället. På vagnslängden
hängde en smörjekolk med tjära och flott,
vagnen näste smörjet under den långa färden.
Tjälarna plockades på vagnen för att dryga smörjet.

Småland
Konga
Väckelsång
1947

uppt. av Fabian Karlsson, f. 1894

M.M. 195.

M.10558:8.

Att "gå med stjärnan"

Denna frågelista kan ej besvaras.
Freden "att gå med stjärnan" vid jultiden
lär inte ha förekommit varken i Väckel-
sång eller omkringliggande socknar
i Konga härad i Småland.
De gamla kunna ej till och ha aldrig
haft något att berätta om denna
gamla julsed.

Fabian Karlsson